

suplement educatiu de la revista de lletres *L'illa*

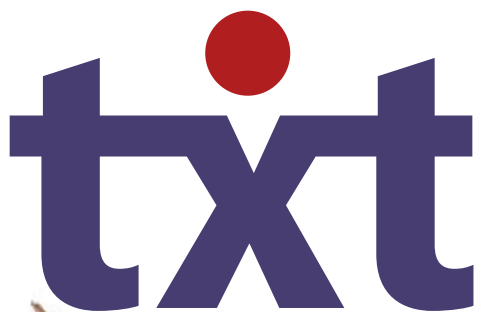
txt

octubre

2007

núm. 6

L'educació plurilingüe

suplement
educatiu de
la revista
de lletres L'illa

materials educatius
per a escola i entorn
bromera.txt

TXT és una publicació d'Edicions Bromera coordinada per Josep Antoni Fluixà

Consell de redacció: Marta Estrelles i Carol Borràs
Consell assessor: Alfred Aranda, Bernat Bataller, Vicent Borràs, Joan Carles Girbés, Josep Gregori i Teresa Soler

Col·laboradors: Vicent Andreu, Marc Borràs, Rosalia Climent, Josep Antoni Fornet, Agustín Pérez Folqués, Cristina Simón i Albert Vicent

Correcció lingüística, maquetació i arxiu gràfic: Edicions Bromera

Disseny gràfic: Enric Solbes

Fotografia: Alfred Aranda, Agustí Serra i Photo STARP.

Redacció i administració: Apartat de correus 147, 46600 Alzira (Ribera Alta), telèfon 962 402 254

Pàgina web: www.bromera.com/txt

Adreça electrònica: txt@bromera.com

Impressió: Bormac

Tirada: 12.500 exemplars

ISSN: 1887-3979 / **DL:** V-635-2007

TXT no s'identifica necessàriament amb els articles dels seus col·laboradors, ni els torna els originals no sol·licitats, ni hi manté correspondència.

TXT autoritza la reproducció dels seus articles si se'n fa esment de la procedència.

Editorial

Les llengües, totes les llengües, són un patrimoni cultural d'indiscutible valor que convé respectar, atendre i preservar pel bé de la humanitat, perquè són expressió de les idees i els sentiments de la gran diversitat dels pobles que hi ha a la Terra. Per tant, esdevenen el millor símbol de la convivència pacífica quan entre unes llengües i les altres hi ha una bona coexistència i un intercanvi enriquidor. Però, per contra, exemplifiquen també, millor que cap altre indicador, el conflicte quan es dona una relació desigual entre dues comunitats. Aleshores, els drets col·lectius i individuals de les persones deixen d'estar suficientment garantits.

Per això, en l'actualitat, la visió exposada en el paràgraf anterior és compartida internacionalment entre les persones amb un mínim nivell cultural i rebutjada només pels individus més ignorants. Fins i tot en estats plurilingües com el nostre, l'existència de llengües diverses en un mateix territori és valorada com a positiva per una majoria significativa de la població, almenys des d'una perspectiva cultural estricta. En aquest sentit, almenys, sembla que hi ha un ampli consens en les societats democràtiques com la nostra a considerar igualment dignes totes les llengües, però no tant a l'hora d'aplicar les mesures polítiques i educatives que en faciliten una coexistència adequada que impliqui, necessàriament, la subsistència de les més minoritzades.

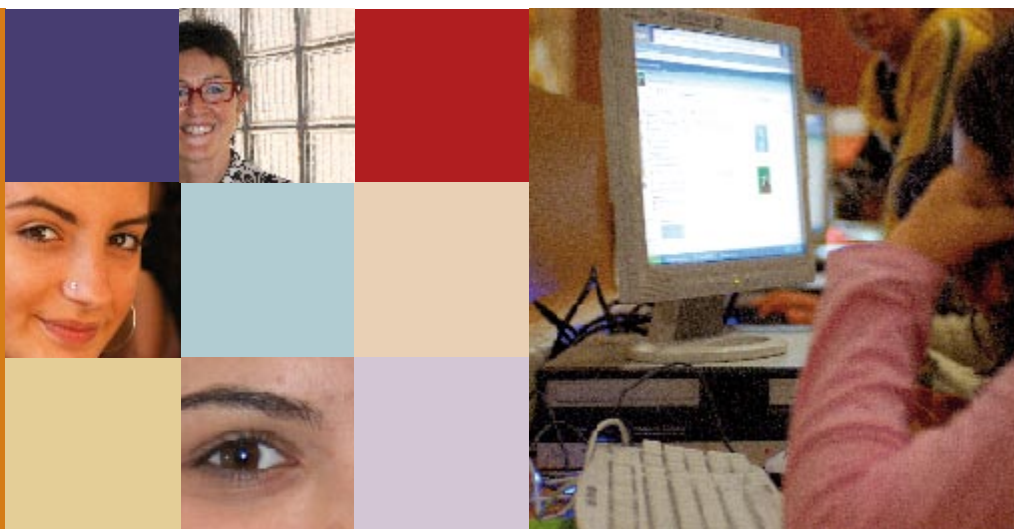
En conseqüència, no ens ha d'estranyar que resulte polèmica sempre qualsevol normativa que regule l'educació lingüística dels ciutadans, perquè aquesta respondrà sempre a un determinat model de política. Però, si es vol assumir l'afirmació inicial, s'haurà

d'admetre que l'única manera de respectar i de mantenir el tresor lingüístic i cultural d'un país és amb l'aplicació de programes socials i educatius que discriminin en favor de les llengües amb menys possibilitats de persistir en una comunitat sense l'ajuda decidida dels poders públics.

I més encara en un món ple de canvis com l'actual, amb l'allau migratòria de les poblacions foranes que busquen als països rics una vida millor que els és difícil trobar als seus països d'origen. Per a aquesta població, la llengua d'integració serà sempre, si no hi ha cap contrapartida, la llengua dominant. Per tant, deixar a la llibertat dels usuaris el futur de les llengües genuïnes dels diversos pobles d'Espanya és condemnar-les a l'extinció i perdre una riquesa que forma part del patrimoni de tots. Per això és tan important l'existència dels models d'educació lingüística que s'apliquen a l'ensenyament i del debat sobre l'èxit o el fracàs dels uns i dels altres.

Flaixos

Educació per a la ciutadania en anglés

La Generalitat ha anunciat que, als centres valencians, l'assignatura Educació per a la ciutadania –una de les novetats de la LOE– s'impartirà en anglés. Aquesta mesura s'emmarca en el Pla d'extensió del trilingüisme, en el qual participen 50.000 alumnes de 290 col·legis.

Tot i que al nostre territori començarà a implantar-se el curs vinent en segon d'ESO, Educació per a la ciutadania ja és una realitat en set comunitats autònomes. La seua creació ha despertat molta polèmica. Així, mentre que Amnistia Internacional defensa que l'assignatura és un primer pas cap al compliment dels compromisos adquirits per l'Estat espanyol amb l'ONU i el Consell d'Europa, el seu principal detractor, el Foro Español de la Familia, continua reunint milers d'objeccions.

Bromera subtitula el documental de MSF

Edicions Bromera ha subtitulat en valencià el documental *Invisibles*, a través del qual Metges Sense Fronteres acosta al gran públic conflictes i realitats que no apareixen mai en els mitjans de comunicació, però que afecten milers de persones.

Com a membre del Cercle d'Empreses Solidàries d'aquesta ONG, a més de subtitular el DVD, Bromera el distribuirà al llarg dels pròxims mesos entre bona part dels centres educatius valencians. Aquest documental és una

eina pedagògica molt útil, no només per a l'ensenyament del valencià, sinó per a educar en valors i sensibilitzar els més joves davant les distintes realitats que presenta el món i que requereixen la nostra implicació. Perquè només entre tots aconseguirem que tants milers de persones no continuen *invisibles*.

Educ@webs innova.usal.es

Innova ofereix als docents un ampli ventall d'eines per a la difusió de les seues propostes i experiències pedagògiques. El portal s'ha creat recentment amb l'objectiu de facilitar que col·lectius d'educadors puguin posar en comú els seus coneixements i traure'n així el màxim profit. L'únic requisit és tenir accés a Internet, perquè els coneixements informàtics necessaris són mínims. A més, posa a disposició dels usuaris un servei de suport tècnic.

Cursos i conferències

La tardor arriba carregada de propostes formatives per als educadors. Així, la Fundació Bromera organitza el curs «Fomentar la lectura en la societat del coneixement». Tindrà lloc d'octubre a desembre i constarà de tres sessions presencials, mentre que la resta es farà mitjançant una plataforma virtual. També molt lligat al foment de la lectura trobem

la segona edició del diploma «Cultura, lectura i literatura per a infants i joves», de novembre a febrer. Si voleu més informació, podeu consultar www.fundaciobromera.org.

El tradicional Cicle de conferències dels Premis Literaris Ciutat d'Alzira –certificat pel CEFIRE i per la Universitat de València– està dedicat al tema «Canvi climàtic i consciència ecològica». En trobareu més detalls en www.bromera.com.

L'espai més jove de Bromera

Fer la lectura atractiva als ulls dels més joves és l'objectiu de la nova web www.bromera-jove.com. Els vostres alumnes podran participar en un fòrum per a lectors, baixar-se fragments de les novel·les més esperades per tal de llegir-los en primícia i subscriure's gratuïtament al Club Bromera Jove per tal de ser els primers a assabentar-se de promocions, novetats i premis adreçats a autors joves. A més, el portal és també l'entrada a espais interactius especials com el de *Sebastian Darke, Príncep dels Bufons*, un llibre tan divertit com original, o, pròximament, al de l'última novel·la de la popular Laura Gallego: *L'emperadriu dels Eteris*. D'aquesta manera, Bromera aposta per combinar la literatura amb les noves tecnologies com la millor eina per a fer lectors.

De la necessitat a la virtut

Vint-i-cinc anys
d'educació plurilingüe
valenciana

Marc Borràs

El sistema educatiu valencià va ser un dels pioners en l'aplicació de programes educatius bilingües, obligat per la particular fesomia sociolingüística del país. Ara, la globalització, l'allau immigratòria i els nous mitjans de comunicació demanen nous models educatius que asseguren una competència lingüística dels alumnes cada vegada millor. Aquella necessitat ha esdevingut ara virtut, i el sistema educatiu valencià pot i ha de beneficiar-se de tants anys d'experiència.

D'ençà de l'aprovació, el 1983, de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, els educadors valencians han hagut d'usar bones dosis d'imaginació i paciència per a fer front a una situació complicada. Complicada, en primer lloc, per raons històriques, atés el reconeixible dualisme lingüístic fruit de les distintes repoblacions del territori. També per la marcada diglòssia que afavoria l'ús social d'una llengua –el castellà– en detriment del valencià. I, a més, per algunes consideracions de caràcter polític que contribuïen a augmentar les dificultats.

La necessitat: redreçar la llengua pròpia

Tot i això, fou possible enllestir diverses estratègies i planificacions educatives per assegurar el respecte mutu i la convivència lingüística.

Tres van ser, principalment, els programes d'educació bilingüe que es posaren en marxa de bell inici: el PEV, el PIL i el PIP. Tots tres casos són permeables i flexibles, i permeten que cada col·legi adopte i adapte les receptes programàtiques a les peculiaritats de la seua zona lingüística.

El **Programa d'ensenyament en valencià (PEV)** va adreçat, en els centres d'Educació Infantil i Primària, a alumnes majoritàriament valencianoparlants.

- S'utilitza el valencià com a llengua principal en la instrucció.
- El castellà s'incorpora des del primer moment amb un enfocament comunicatiu que en potencia l'aprenentatge.
- Posteriorment s'incorporarà la tercera llengua, un idioma estranger, seguint el mateix enfocament didàctic.

El **Programa d'immersió lingüística (PIL)** fou dissenyat per a escolars majoritàriament castellanoparlants, les famílies dels quals opten per una escola en valencià.

- L'alumnat manté i millora la llengua familiar i n'adquireix una altra, el valencià, que s'aprén alhora que s'usa.
- Es respecta l'expressió natural i espontània de l'alumnat. L'ús i l'aprenentatge de la llengua s'adapta a les seues capacitats de comprensió. El castellà, com a àrea i com a llengua d'instrucció, s'incorpora a partir del primer o el segon cicle de Primària, segons el context sociolingüístic del centre.
- És molt important el suport de les famílies, que han de conèixer els mecanismes i les estratègies del procés d'ensenyament-aprenentatge. Els escolars que segueixen el Programa d'immersió lingüística en l'Educació Infantil i Primària tenen continuïtat en l'Educació Secundària en el Programa d'ensenyament en valencià.

Programa d'incorporació progressiva (PIP).

S'adopta en els centres ubicats va les poblacions de predomini lingüístic valencià que no apliquen el PEV o el PIL. La llengua base d'aprenentatge serà el castellà.

- El Disseny particular del Programa d'incorporació progressiva inclourà, com a mínim, l'àrea de Coneixement del medi natural, social i cultural, impartit en valencià a partir del tercer curs de l'Educació Primària.
- En l'Educació Secundària el programa implica que s'impartiran, almenys, dues àrees no lingüístiques en valencià. Els centres ubicats al territori de predomini lingüístic castellà també poden aplicar qualsevol dels programes d'educació bilingüe, sempre que els pares o els tutors ho sol·liciten.

La virtut: el futur de l'educació plurilingüe

Hui, però, el context ha augmentat en complexitat. En primer lloc, perquè la globalització econòmica i laboral o l'expansió vertiginosa de les noves tecnologies de comunicació s'han traduït en un increment de la pressió sobre els estaments educatius, que s'han vist forçats a prioritzar determinades llengües franques, especialment l'anglès, en detriment de les llengües natives. Podríem parlar d'un agreujament diglòssic. A més, hem esdevingut una societat altament receptora de població immigrant d'altres països, alguns dels quals no parlen llengües romàniques. Tot això fa dels nostres col·legis institucions multilingües, tant pel que fa a

Els Programes d'educació bilingüe enriquits s'implantaràn de manera gradual en els centres que obtenen l'autorització oportuna

la composició de l'alumnat i als seus interessos com a la suma de llengües vehiculars de la praxi educativa. Hi ha propostes pràcticament d'urgència, com ara els **programes PASE**, que busquen facilitar el coneixement de la llengua vehicular educativa als fills dels immigrants.

Cal, doncs, un nou esforç planificador per a donar resposta a aquestes noves necessitats. Un nou esforç planificador emparat, a

Requisits dels col·legis per a accedir a un PEBE

- Tenir un Disseny particular del programa (DPP) degudament autoritzat segons la normativa vigent.
- Autorització individual i per escrit dels pares, les mares o els tutors (document que cal recollir en el moment de la formalització de la matrícula de l'alumnat).
- Disposar de professorat d'Educació Primària amb destinació definitiva i amb habilitat en la llengua estrangera que s'introduirà, que garantisca l'aplicació del DPP.
- Compromís de l'equip directiu i del claustre i aprovació del consell escolar del centre.

Procediments per a l'aprovació

- a) Remetre el Disseny particular del programa (DPP) aprovat pel consell escolar a la direcció territorial de Cultura i Educació corresponent abans del període d'admissió d'alumnes.
- b) Adjuntar la documentació següent:
 - Sol·licitud d'aprovació / autorització, acompanyada del DPP.
 - Certificat de l'acta del consell escolar (sessió extraordinària).
 - Situació sociolingüística de l'entorn i informe sobre la realitat lingüística de l'alumnat.
 - Situació administrativa, habilitació, certificat o titulació del professorat del centre en les llengües especificades en el DPP.
 - Acta del claustre (aprovació per majoria).
 - Certificació del compromís de l'equip directiu per a l'aplicació del DPP.

més, en les directrius del Consell d'Europa, que vol evitar que la Unió Europea s'identifique amb una única llengua, ni que siga l'anglès, i promou el multilingüisme i, el que és més important per als valencians, la supervivència de les llengües minoritzades a Europa.

El nostre sistema educatiu ja disposa d'experiències pioneres d'incorporació primerenca de l'anglès en el primer cicle de l'ensenyament,

aplicant els **Programes d'educació bilingüe enriquits** amb la incorporació d'una llengua estrangera (**PEBE**) a partir dels sis anys, seguint les directrius del 30 de juny de 1998. Els PEBE tracten d'avançar l'ensenyament de la llengua estrangera dels 8 anys (3r de Primària del 2n cicle) als 6 anys, tot i que també hi ha experiències d'incorporació d'una llengua estrangera ja des dels quatre anys, començades el curs 2000/2001.

Els **Programes d'educació bilingüe enriquits** parteixen, en el cas valencià, de la convicció que l'augment de competència lingüística dels escolars valencians ha de partir d'un tractament integrat dels dos idiomes oficials de la Comunitat Valenciana. Això vol dir que, en els mateixos programes PEV, PIL i PIP, hi són ja les millors condicions per a re-

El Consell d'Europa promou el multilingüisme i, el que és més important per als valencians, la supervivència de les llengües minoritzades

configurar un sistema educatiu plurilingüe, singular i propi de la Comunitat Valenciana.

Estem, doncs, especialment preparats per a encarar els nous reptes de l'educació plurilingüe. Entre altres raons, perquè, a casa nostra, aquest model educatiu s'ha dut a bon port des de fa mig quart de segle. De fet, les estadístiques corroboren la quasi perfecta harmonia entre els programes d'educació bilingüe precedents (PEV i PIL) i la implantació gradual dels PEBE: més del 70% dels col·legis que han iniciat l'aventura dels Programes d'educació bilingüe enriquits han aplicat prèviament ambdós programes. I és que tants anys fent de la necessitat virtut ens han tornat virtuoses a l'hora de resoldre les noves necessitats.

Una experiència plurilingüe

Carol Borràs

La societat valenciana viu immersa en una realitat cada vegada més complexa que obliga a reunir i impulsar en un mateix discurs els trets propis de la nostra cultura i els derivats del fenomen de la globalització, amb la multiculturalitat i el plurilingüisme com uns dels seus paradigmes. En aquest sentit, l'experiència del CP El Palmeral d'Alacant, amb el Programa d'educació bilingüe, deixa clara l'aposta dels centres educatius valencians per l'aprenentatge de les llengües.

Amb l'aprovació de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, es van posar en marxa diferents programes d'educació bilingüe al nostre territori. El PEV, el PIL i el PIP han garantit la incorporació de la nostra llengua en l'ensenyament, atenent les diferents realitats de cada lloc. El PEBE és un programa complementari que proporciona un enfocament més global i ajustat a les necessitats que imposa la nova realitat que vivim, de manera que l'alumnat pugua adquirir competències per a dominar també una tercera llengua que permeta millorar la seua formació de cara al futur.

El col·legi públic El Palmeral d'Alacant és un dels centres que ha incorporat el Programa d'educació bilingüe enriquit, precisament, per «millorar els dos programes que ja desenvolupàvem (PIP i PIL), i com a resposta a diferents problemes que se'ns presentaven», segons afirmen el director, Fernando Javier Fernández, i Dolors Cremades, coordinadora de Programes. Una de les motivacions més significatives va ser la voluntat de formalitzar-ne la situació lectiva, ja que aquest centre participa en l'experimentació del «Portafolis europeu de les llengües», que

de manera que el coneixement de la tercera llengua incremente la competència en les altres dues llengües vehiculars. A més, afavoreix el disseny «d'un currículum en l'àrea d'Anglès per a tota la Primària, atés l'impacte que té la incorporació d'aquesta llengua des d'edats primerenques sobre l'ensenyament i l'aprenentatge dels nivells posteriors».

L'anglès s'ha incorporat de forma gradual amb el treball oral i en contextos informals. El fet que el domini d'una llengua estiga vinculat al seu ús fora de l'entorn acadèmic determina que, en el cas de l'anglès, sense

El CP El Palmeral aposta pel plurilingüisme additiu, de manera que el coneixement de la tercera llengua incremente la competència en les altres dues llengües vehiculars

Des del centre asseguren que amb el PEBE es contribueix a educar per a la tolerància i per afavorir la convivència, amb un model comunicatiu integrador

permet apropar l'anglès als xiquets des dels 4 anys «per tal de treballar des de ben xicotets l'aprenentatge integrat de llengües». D'aquesta manera «es contribueix a educar per a la tolerància i per afavorir la convivència, amb un model comunicatiu integrador». Aquesta realitat, doncs, no és nova per a aquest centre i, a més, compta amb la implicació del Claustre i del Consell Escolar: «El suport de l'equip directiu en cada mesura de millora per a avançar en el procés està garantit». Tot i que assenyalen que, amb un consens menor, el programa es pot desenvolupar també sense fissures; aquesta voluntat permet que l'organització del centre es plantege des del plurilingüisme additiu,

quasi referents externs, estiga lligat a temes transversals que reflectisquen situacions molt paregudes a les de la vida real. A més, segons assenyalen, «gràcies al programa PEBE, s'ha millorat l'aprenentatge del valencià en incorporar també a Primària, implementant el PIP, la docència de Coneixement del medi, amb uns continguts molt més accessibles que no en cursos posteriors».

En definitiva, l'acceptació i la valoració del programa per part de l'equip docent d'aquest centre són molt positives, perquè ha permés «la creació d'un model comunicatiu integrador des del punt de vista dels alumnes que compleix les expectatives de les famílies».

Pel bilingüisme i cap al trilingüisme

Cristina Simón

Aquest podria ser el lema de la política lingüística de les autonomies que, com el País Valencià, tenen dues llengües oficials. Catalunya, Balears, Galícia i Euskadi busquen, per mitjà dels programes d'educació bilingüe i plurilingüe, la normalització de la seua llengua i la introducció d'un tercer idioma, normalment l'anglès.

Des de la convicció que el coneixement de més d'una llengua ens enriqueix i que, en la nostra societat, cada volta més diversa, no podem desatendre la pròpia, els programes multilingües esdevenen eixos vertebradors d'una nova manera d'ensenyar i aprendre llengües.

Catalunya: el català com a llengua de cohesió social. Interculturalitat, cohesió social i respecte per la diversitat lingüística i cultural són els conceptes bàsics del Programa d'immersió lingüística (PIL) dels nostres veïns del nord, que va començar a aplicar-se per primera volta el curs 1983-1984, prenent com a exemple experiències dutes a terme al Quebec (Canadà). Aquest programa ha hagut d'actualitzar-se per adaptar-se a les noves realitats, ja que en una societat receptora, com és la nostra, l'augment dels alumnes d'origen estranger pot significar un problema, tant per als nousvinguts com per als catalanoparlants: per als primers, perquè no saber català pot obstaculitzar la seua integració, i per als segons, perquè la seua llengua materna, històricament minoritzada, podria veure's amenaçada si es decidira utilitzar el castellà com a eina de comunicació entre tots dos grups.

Per això el Departament d'Educació ha impulsat, des del curs 2004-2005, un «Pla per a

la llengua i la cohesió social», amb la finalitat de consolidar el català com a eix vertebrador d'un projecte plurilingüe i de fomentar l'educació intercultural i la igualtat d'oportunitats. El pla es concreta en les aules d'acollida, el centre acollidor i els plans d'entorn, tres estratègies per a garantir la cohesió social i lingüística, i es completa amb projectes com el pla per a l'alumnat de la comunitat gitana, que busca afavorir el coneixement mutu i incorporar la riquesa cultural d'aquesta ètnia a la resta de la societat catalana, o el protocol d'establiment de classes de llengua i cultura per als xiquets estrangers en horari extraescolar: amazic, àrab, tagàlog, xinès, rus o romanés, tot depenent del nombre d'alumnes de les diverses procedències a cada centre.

Balears: MEC-British i Seccions Europees.

El Decret 92/1997, o *decret de mínims*, garanteix l'ensenyament bilingüe en català i castellà a tots els alumnes illencs. Actualment, hi ha diversos programes en vigor: les Seccions Europees de Primària i Secundària, el Programa per al foment de la competència lingüística en llengües estrangeres, i el Programa MEC-British, també per a Primària i Secundària i en previsió per a la Formació Professional. La llengua estrangera sol ser l'anglès en la majoria dels casos, tot i que a les Seccions Europees de Secundària hi ha la possibilitat també del francès i l'alemany. De tots, el més antic és el MEC-British, en marxa des de 2003-2004, l'èxit del qual va impulsar

l'extensió de les Seccions Europees a la Primària.

El Programa per al foment de la competència lingüística, del curs passat, gaudeix d'una normativa pròpia i estableix una progressió i un compromís dels centres per a començar l'ensenyament en el primer curs de primària fins al sisé. La llengua anglesa ha d'ocupar entre un 20 i un 33% de l'horari lectiu (entre 5 i 8 hores setmanals), i la resta s'ha de repartir equitativament entre les dues llengües oficials. Es deixa llibertat als centres

Les aules d'acollida, el centre acollidor i els plans d'entorn formen part del «Pla per a la llengua i la cohesió social» de Catalunya

per tal que trien. Un tret força interessant del programa és l'existència d'un auxiliar de conversa, una persona no docent que només parla en anglès i la funció de la qual és aconseguir que els alumnes entenguin la llengua com a objecte de comunicació i no d'estudi i s'hi apropen de forma més natural. També s'organitzen estades a Anglaterra per als docents i s'està treballant en un web que siga un punt de trobada per a intercanviar experiències i material. A les Illes, el programa està en procés de replantejar-se per adaptar-se als nous temps i potenciar aquest model educatiu de futur.

Euskadi: multilingüisme i normalització.

A Euskadi, la implantació de l'ensenyament

de l'anglès des de la Primària i la normalització de l'èuscar són els objectius bàsics del currículum de llengües i de l'àmbit d'organització i ús de les llengües, respectivament. Aquestes dues línies d'actuació es plasmen en quatre programes. El de tractament integrat de les llengües, d'una banda, estableix l'ensenyament de les tres llengües, castellà, basc i anglès, de les quals, almenys dues, s'han d'emprar per a explicar la resta de les matèries. D'altra banda, hi ha el Programa d'educació multilingüe, que abasta els programes d'introducció primerenca de l'anglès, que funciona ja en el 90% dels centres

A Balears, és interessant la figura de l'auxiliar de conversa, una persona no docent que només parla en anglès per aconseguir que els alumnes entenguin la llengua com a objecte de comunicació

A Euskadi existeix l'Experiència multilingüe que marca, per a l'ESO, el 25% de les matèries en basc i un altre 25% en anglès

Galícia: immersió lingüística en anglès. A Galícia, a partir del present curs, s'implanta de manera obligatòria l'ensenyament de l'anglès en primer i segon de Primària i primer i tercer de l'ESO, cosa que fa que els alumnes comencen a estudiar una tercera llengua als 6 anys. A més, als centres que ho sol·liciten, els xiquets podran començar a familiaritzar-se amb un idioma estranger a partir dels 3 anys. El Pla de seccions bilingües, que consisteix a impartir matèries no lingüístiques en altres idiomes de la Unió Europea, disposa ja de 281 seccions en ple funcionament, bona part en anglès, però també en francès i

Als centres gallecs que ho sol·liciten, els xiquets podran començar a familiaritzar-se amb un idioma estranger a partir dels 3 anys

del país, i els programes INEBI (Ingelesa Edukien Bitartez) i BHINEBI (l'INEBI, però aplicat a la Secundària). A més, existeix l'Experiència multilingüe que marca, per a l'ESO, un mínim de 7 hores lectives setmanals en èuscar i 7 en anglès i, per al Batxillerat, el 25% de les matèries en basc i un altre 25% en anglès. De moment, no obstant això, només s'ha implantat a 18 centres i és la que cal impulsar més decididament.

Pel que fa a l'àmbit i l'ús de les llengües, el Programa Ulibarri té com a objectiu la normalització de l'èuscar a nivell oral i escrit, no sols en les classes, sinó també en el funcionament diari del centre escolar. El programa té en compte la formació del professorat i, a més, inclou el personal no docent, que haurà d'assolir la capacitat lingüística en basc. Com a complement, hi ha el Projecte lingüístic del centre escolar, un projecte marc que implica tota la comunitat educativa en el procés d'ensenyament i aprenentatge de les llengües. Prova de la importància que el Departament d'Educació atorga a la normalització de l'èuscar és el Programa EIMA, d'ajudes a la publicació i la difusió del material didàctic en basc en els nivells no universitaris, tant escrit com audiovisual o informàtic.

portugués. La finalitat és reforçar l'aprenentatge de la llengua estrangera mitjançant el seu ús com a vehicle de comunicació en diverses assignatures, i també adquirir-ne vocabulari específic.

Una iniciativa particular és la cofinançada pel Ministeri d'Educació i Ciència i l'administració gallega: 375 estudiants de sisè de Primària de 15 centres diferents es beneficiaran enguany d'activitats d'immersió lingüística en anglès en centres d'altres comunitats. L'objectiu és desenvolupar les seues habilitats comunicatives i alhora aprofundir en el coneixement d'altres àrees del currículum. Seran grups de 25 alumnes acompanyats per un professor que passarà una setmana, en règim d'internat, en un altre centre, utilitzant l'anglès com a eina de comunicació en tot tipus de contextos. També cal ressenyar el programa LALO (língua de adaptação - língua de origem), vigent des del curs 93-94, i orientat a la integració dels fills dels immigrants portuguesos. El programa, modificat el 2002, permet un ensenyament plurilingüe gràcies a les classes integrades i incorpora el portugués com a llengua vehicular d'algunes matèries. Són 10 els centres que en participen, i apleguen més de 900 alumnes, bona part d'ells a Ourense.

Per què és important l'educació plurilingüe?

Els reptes que imposa la societat actual determinen noves necessitats educatives. Les fronteres s'han superat i la multiculturalitat és part de la nostra realitat més immediata. Davant d'aquesta situació, la pràctica educativa ha d'aconseguir que, més enllà d'assignatures, les llengües siguin instruments de comunicació i eines per a aprendre. Es tracta d'una tasca que implica molts agents socials: l'Administració, els educadors i els pares d'alumnes són, sens dubte, alguns dels imprescindibles.

Agustín Pérez Folqués

Cap del Servei d'Ensenyaments en València

La Conselleria d'Educació és conscient de la importància, cada vegada major, de l'aprenentatge de les llengües en una societat multilingüe i multicultural com l'actual. Per això, i seguint les recomanacions de la Comissió Europea, estem esforçant-nos a transformar l'actual sistema educatiu bilingüe en un sistema educatiu plurilingüe per mitjà dels programes PEBE. Per a aconseguir un bon resultat en el programa, és necessari adoptar una perspectiva unitària per a la totalitat de les llengües del currículum, per tal d'evitar així interferències, repeticions i esforços innecessaris. Cal treballar des d'un enfocament constructivista i integrat de les llengües i els continguts de les àrees no lingüístiques. Els bons resultats obtinguts en les avaluacions realitzades en els centres que apliquen el programa han demostrat que aquest ha permès millorar el procés d'ensenyament-aprenentatge de les llengües del currículum.

Vicent Andreu

Delegat del rector per a Relacions Internacionals de la UV

L'educació plurilingüe és molt important per a l'Europa que gaudeix d'una diversitat lingüística i cultural. Cada vegada més es demanen professionals que puguin comunicar-se en diverses llengües. La política europea inclou una demanda molt gran de traductors en totes les llengües oficials. Sols l'anglès no és prou com a mèrit professional. Hem de ser competitius amb altres països que gaudeixen d'una diversitat lingüística efectiva. Cal ampliar l'oferta de llengües des de menuts amb un ensenyament més pragmàtic, comunicatiu i directe. El programa d'intercanvi universitari Sòcrates-Erasmus ha ajudat a fer que la societat europea siga més oberta i coneixedora de les llengües i la cultura dels països veïns. La demanda augmenta especialment als països de la nova Europa. En la globalització actual, hem de pensar també en altres llengües com el xinès o el japonès, una oportunitat que hem de saber aprofitar.

Rosalía Climent

Directora del CEIP Palmerar de Benicàssim

L'aprenentatge de les llengües estrangeres és un dels pilars bàsics sobre els quals se sustenta l'educació del nostre alumnat. El professors teníem clar que el projecte més efectiu per a obtenir una bona competència lingüística, tant en valencià com en castellà, era el PEV. Però també ens plantejarem que en una societat multilingüe com la nostra és cada volta més necessari el coneixement d'una tercera, en aquest cas l'anglès. Són ben coneguts els grans avantatges que té el coneixement de diferents llengües: flexibilitat mental, formació de conceptes, visió cultural més ampla, major rendiment acadèmic... Començarem fa sols 3 anys, però considerem molt positiu el fet que, per part de la comunitat educativa, s'haja aconseguit un respecte vers les llengües oficials de la nostra comunitat i que l'alumnat haja perdut la vergonya per a expressar-se en una llengua que d'entrada no té a l'abast: l'anglès.

Albert Vicent

President de l'AMPA del Col·legi Santa Teresa de València, que té un PEBE

La meua generació no va tenir cap contacte escolar amb el valencià i va començar a estudiar anglès en 5é de Primària. Els nostres mestres tenien una formació marcadament francòfona i l'única tercera llengua que coneixien era el llatí. Hem sigut els clients eterns de les acadèmies d'idiomes. En contrast, la meua filla i els seus companys estudien en valencià i, paral·lelament, van adquirint coneixements de castellà i anglès des dels 6 anys. Experts en psicologia i biologia humana asseguren que el llenguatge millora el comportament i la interacció social. És evident que conèixer diferents llengües multiplica aquestes possibilitats. També conclouen que el llenguatge està lligat al sentit del futur, cosa que ens diferencia dels animals. Per tant, quan l'escenari és la globalitat i l'entorn es fa multicultural, el millor regal de futur que podem fer a la pròxima generació és una educació plurilingüe.

Per a primer cicle de Primària

Valencià

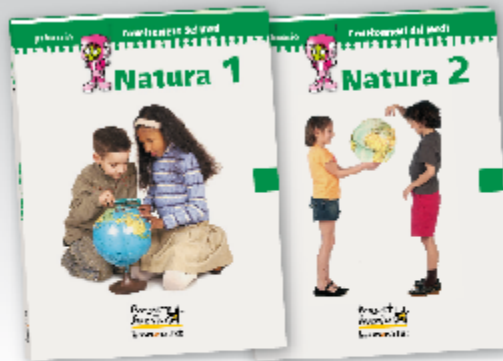
Castellà

Matemàtiques

Coneixement del medi

L'equip didàctic d'Aventura ja fa els últims retocs als materials de 3r i 4t de Primària per al curs 08|09

www.bromeratxt.com

començat les classes
educatius valencians

Gràcies per confiar
en bromera!

Per als quatre cursos de Secundària

projecte **ONA**
Valencià: Llengua i Literatura

Valencià Pràctic
Estudi del valencià
com a segona llengua

CALAIX
Quaderns pràctics
de llengua i de literatura

**BEN
VIN
GUTS**

Quaderns de valencià
per a immigrants

Optatives
eso

Vicent Pascual

«L'educació plurilingüe és un repte polític per a tota la societat valenciana»

Marta Estrelles

Des de 1990, el treball d'aquest mestre s'ha centrat en l'educació bilingüe i plurilingüe. Entre altres coses, a través de la Conselleria d'Educació va dissenyar els PEBE i va coordinar el primer esborrany del currículum integrat de valencià, castellà i anglés, de l'Educació Infantil i Primària. Té publicats més de 18 treballs sobre el tema, en els quals ho deixa ben clar: l'únic model educatiu capaç de plantar cara als reptes de la nova societat global i, alhora, recuperar el valencià és l'educació plurilingüe i pluricultural.

Vicent Pascual assegura que «una bona competència plurilingüe és essencial perquè els nostres estudiants siguin competitius en el món globalitzat en què viuran i treballaran». Alhora explica que «no es tracta només d'aprendre llengües, sinó de familiaritzar-se també amb les cultures que vehiculen per tal d'arribar a una convivència social harmònica i enriquidora». Però sobretot, Vicent Pascual reivindica un model d'educació plurilingüe, el centre de gravetat del qual siga la llengua pròpia del país, com a recurs privilegiat per

No es tracta només d'aprendre llengües, sinó de familiaritzar-se també amb les cultures que vehiculen per tal d'arribar a una convivència social enriquidora

a avançar en la recuperació del valencià. En aquest model, «un bon programa d'educació plurilingüe potencia l'ús vehicular majoritari de la llengua minoritzada en les àrees no lingüístiques i ajorna la incorporació de les llengües dominants per tal que no entrembenquen l'adquisició de la minoritzada». A més, quan molts miren amb preocupació la pressió de l'anglès i de la immigració, aquest especialista ens sorprén afirmant que el principal problema del valencià és més aviat intern: «El perill està en la indiferència i fins i tot hostilitat d'una part de la societat envers la llengua pròpia, la desídia de l'Administració, el cansament de l'escola per ser sempre el motor únic de la recuperació lingüística i cultural...». De fet, la seua visió respecte als nous nadius és positiva: «Moltes experiències estan demostrant que la presència d'alumnat immigrant pot deixar de ser un problema i esdevenir un recurs educatiu de primer ordre per a treballar el plurilingüisme».

Com cal fer arrancar un programa plurilingüe?

Són molts els centres educatius valencians que han començat a veure en l'educació plurilingüe una opció de futur, especialment ara que la LOE obliga a incorporar la llengua estrangera als sis anys. En realitat, qualsevol dels programes bilingües actualment en funcionament (PEV, PIL, PIP) pot ser plurilingüe si s'hi incorpora l'ús vehicular d'almenys una llengua estrangera. Per a la concreció del projecte lingüístic i el projecte curricular del centre, Pascual recomana que es contacte amb el Servei d'Ensenyaments en Valencià o amb la Unitat per a l'Educació Multilingüe de la Universitat d'Alacant (www.ua.es/uem). Amb assessorament o sense, però, els passos són els següents: «Dissenyar els itineraris curriculars de l'ensenyament i ús vehicular de les diferents

expert emfasitza, i també una nova formació lingüística; ja que «a la llarga, un sistema educatiu com el nostre, amb dues llengües ambientals i dues d'estrangeres, exigirà que bona part de la competència en aquestes llengües s'adquirisca mitjançant el seu ús vehicular, la qual cosa comportarà que el professorat generalista o l'especialista en alguna disciplina no lingüística, a més de dominar el valencià i el castellà, haurà de ser competent en almenys una llengua estrangera».

Els aspectes més polèmics

Pel que fa a la pràctica de l'ensenyament plurilingüe, són diverses les pors de pares i docents que Vicent Pascual desmenteix basant-se en el resultat d'estudis recents. És el cas de les temudes interferències entre llen-

posició del professorat per a l'aprenentatge integrat de llengua i continguts garanteixen plenament l'adquisició dels continguts científics tant en el programa d'immersió com en l'escolarització de l'alumnat nouvingut».

El moment d'iniciar els xiquets en l'ensenyament de les llengües és una altra qüestió de vegades polèmica. Segons aquest especialista, no sempre és certa la premissa de *com més prompte millor*: «Si l'escola fóra capaç d'oferir condicions semblants a l'adquisició de la primera llengua, amb interlocutors que coneixen bé la llengua, temps suficient i activitats en què la llengua s'adquireix no aprenent-la explícitament sinó usant-la per a fer coses interessants, és cert que les primeres edats ofereixen les condicions òptimes. Però si ho fa amb classes de llengua convencionals i amb un horari limitat, els alumnes de més edat són millors aprenents que els infants».

El perill principal que amenaça el valencià és intern: la indiferència i fins i tot hostilitat d'una part de la societat envers la llengua pròpia

Moltes experiències estan demostrant que la presència d'alumnat immigrant pot deixar de ser un problema i esdevenir un recurs educatiu de primer ordre

El professorat generalista o l'especialista en alguna disciplina no lingüística, a més de dominar el valencià i el castellà, haurà de ser competent en almenys una llengua estrangera

llengües i concretar-lo en el Disseny particular del programa, i a continuació, després de ser aprovat pel claustre i pel consell escolar, enviar-lo a la Conselleria per a l'aprovació definitiva». Aquests programes exigeixen la coordinació de tot el professorat del centre, ja que tant el tractament integrat de les llengües, que obliga a fer-ne un plantejament conjunt, com el tractament integrat de llengües i continguts, que uneix les àrees lingüístiques amb les científiques –tots dos, instruments bàsics de l'educació plurilingüe– abasten des del projecte curricular de centre fins a l'aplicació a l'aula. Tanmateix, Vicent Pascual insisteix que l'aplicació d'un programa d'educació plurilingüe no és només tasca de l'equip docent: «La disponibilitat de materials curriculars adequats, el suport i l'assessorament tècnic, la formació i el temps per a poder coordinar el programa, i els recursos necessaris, són responsabilitat de l'Administració». De fet, la formació tècnica del professorat és un dels aspectes que aquest

gües, que, segons que explica, «no solen ser un entrebanc durador, sinó un element natural en el procés de construcció de les competències en cadascuna de les llengües, que desapareix a mesura que augmenten aquestes competències».

Una altra de les preocupacions que pot despertar la posada en marxa d'aquests programes és que l'ús d'una llengua que no es domina en l'aprenentatge d'una àrea no lingüística com Coneixement del medi o Matemàtiques augmenta les dificultats de l'alumne per a assimilar els continguts. Tanmateix, la resposta de Vicent Pascual és rotunda en repassar els avantatges de la integració de llengua i continguts com a opció didàctica: «És l'única possibilitat de treballar la competència en una L2 o LE sense dedicar-li més temps de l'horari, proporciona un context més natural per a aprendre que les classes tradicionals de llengua i, a més, els continguts no lingüístics s'adquireixen millor si es treballen alhora els recursos lingüístics necessaris per a construir-los». A més, assegura que «malgrat una baixa competència inicial, les tècniques didàctiques a dis-

Una aposta ferma

En qualsevol cas, Vicent Pascual considera que actualment el major obstacle no es troba en la manca d'un model adequat d'educació plurilingüe: «Al llarg de quasi vint anys treballant en aquests temes he vist com ens passaven al davant sistemes educatius que no disposaven d'un projecte tècnic millor que el nostre, però que sí que tenien el suport social i els dirigents amb visió de futur i voluntat política que a nosaltres ens han faltat». En aquest sentit, el seu plantejament passa per exigir a l'Administració i a nosaltres mateixos un compromís seriós pel valencià i per l'ensenyament de les llengües. Segons Vicent Pascual, la posada en marxa de l'educació plurilingüe que necessitem «és un repte polític per a tota la societat valenciana del qual depén el futur dels nostres fills». Per tant, mereix una aposta ferma i col·lectiva.

La teua recomanació

TXT t'ofereix aquest espai perquè pugues recomanar llibres, pel·lícules, obres de teatre... que t'hagen resultat interessants per la seua relació amb l'educació i l'ensenyament. Si trobes algun llibre que creus que els teus companys de professió no s'haurien de perdre, conta'ns-ho per correu electrònic a txt@bromera.com o per correu postal a Revista *TXT* (Apt. de Correus 147, 46600 Alzira) indicant «Recomanació» en el sobre. Juntament amb el text en què ens expliques per què t'ha agradat (2.000 caràcters aprox.), cal que adjuntes una fotografia de carnet i les dades personals (nom, cognoms, centre educatiu on treballes, adreça i telèfon). Si vols recomanar una pel·lícula, una cançó, una exposició..., envia'ns un text que no supere els 500 caràcters. Els autors de les recomanacions publicades rebran un llibre de Bromera com a obsequi.

Josep Antoni Fornet,
de l'IES Veles e Vents
del Grau de Gandia,
ens recomana el llibre

El tractament de les llengües en un model d'educació plurilingüe per al sistema educatiu valencià, de Vicent Pascual i Granell, 191 pàg.
Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura, Educació i Esport, 2006

Aquest llibre ens proporciona les eines perquè planifiquem, des dels equips pedagògics dels centres, una educació plurilingüe de qualitat

A hores d'ara i quasi sense que ens n'adonem, els nostres instituts i escoles s'han anat configurant com a institucions multilingües. En aquest context, donant resposta als nous reptes, sorgeix amb gran rigor científic i excel·lent fonamentació pedagògica aquest magnífic llibre.

Vicent ens planteja, en primer lloc, els fonaments de l'educació plurilingüe i pluricultural repassant clarament les darreres investigacions en aquest camp. Així, conceptes com el bilingüisme additiu, la hipòtesi dels llindars o la competència subjacent comuna esdevenen claus per a comprendre la plani-

ficació i la intervenció didàctica en contextos plurilingües.

En segon lloc, ens argumenta el tractament integrat de les llengües del currículum. Amb nombrosos exemples (dels quals destaquem el model d'immersió primerenca total canadenc), comencen a establir-se les bases del tractament específic del valencià com a llengua minoritzada, fins a arribar a proposar un plantejament seqüencial d'incorporació de les tres llengües des de l'Educació Infantil en els tres models de programes existents (PEV, PIL i PIP).

En darrer lloc, ens proporciona les eines perquè planifiquem, des dels equips pedagògics dels centres, una educació plurilingüe de qualitat. Quadres sinòptics, itineraris educatius, exemples curriculars de les competències subjacents comunes i de les que s'han de treballar específicament en cada llengua... un desplegament farcit de recursos que ha de facilitar-nos la tasca a tots els professors (no sols els de llengua), per a poder dissenyar projectes i programacions coherents amb els nous principis i en què siga reforçat el tractament del valencià en el model d'educació plurilingüe per raó de la seua condició de llengua minoritzada.

Tot plegat, fa que siga un llibre d'obligada lectura per als docents i també per a aquells que prenen certes decisions educatives, des del cos d'inspecció fins als presidents dels tribunals d'oposicions.

Gràcies MESTRE Vicent.

WILLIAM HURT - MARLEE MATLIN

Antonio Pacheco Arroyo, del CP Mare Nostrum de València, ens recomana la pel·lícula *Hijos de un dios menor*

És una de les pel·lícules més elogiades dels 80, guanyadora de l'Oscar a la millor actriu. Ens endinsa en un col·legi per a sordmuts, on als problemes de qualsevol centre d'ensenyament, s'afegia l'aïllament a què estan acostumats els alumnes. Quan un dels professors d'educació especial coneix Sarah, una jove sorda molt obstinada i imprevisible, el que en principi era un repte professional esdevé un amor que aconsegueix trencar la barrera de silenci que els separa. En conjunt, és una història meravellosa sobre la superació de les limitacions.

Entrar

bromera.txt
projecte

projecte

materials educatius
per a l'escola valenciana
bromera.txt

El programa generador de proves d'avaluació de bromera.txt

Genera tota mena de proves per als quatre cursos d'ESO en un temps mínim i amb un control total sobre el contingut docent que permet de forma ràpida i senzilla:

- afegir el logotip i el nom del centre
- controlar la data de la prova
- exportar la prova a un fitxer editable
- recuperar un examen anterior
- fer-ne un de nou a partir d'un altre ja realitzat
- consultar totes les avaluacions generades

A més, a través de la web interactiva d'Ónex, s'actualitzen contínuament els continguts i s'incorporen els suggeriments dels professors usuaris.

NOU

Servei
exclusiu per
als professors
usuaris del
Projecte
Ona

Trobareu més informació a: **onex.bromera.com**

boig boja adj.
[que té un desequilibri]
pertorbat -ada
desequilibrat -ada
llunàtic -a
foll -a
dement
vesànic -a
alienat -ada
forassenyat -ada
neuròtic -a
grillat -ada [pop.]
guillat -ada [pop.]
sonat -ada [pop.]
tocat -ada [pop.]
↔ *assenyat -ada*
sensat -a
[sense mesura]
excessiu -iva
desmesurat -ada
↔ *mesurat -ada*
[amb poc treball]
destrellat -ada [pop.]
destarifat -ada [pop.]
atroinat -ada [pop.]
trapatrols [pop.]
tarambana [pop.]
tromptellot [pop.]
borinot
insensat -a
desassenyat -ada
imprudent
esbojarrat
desenraonat
↔ *sensat -a*
de boig
a la lleugera
de qualsevol
allà vas, etc.

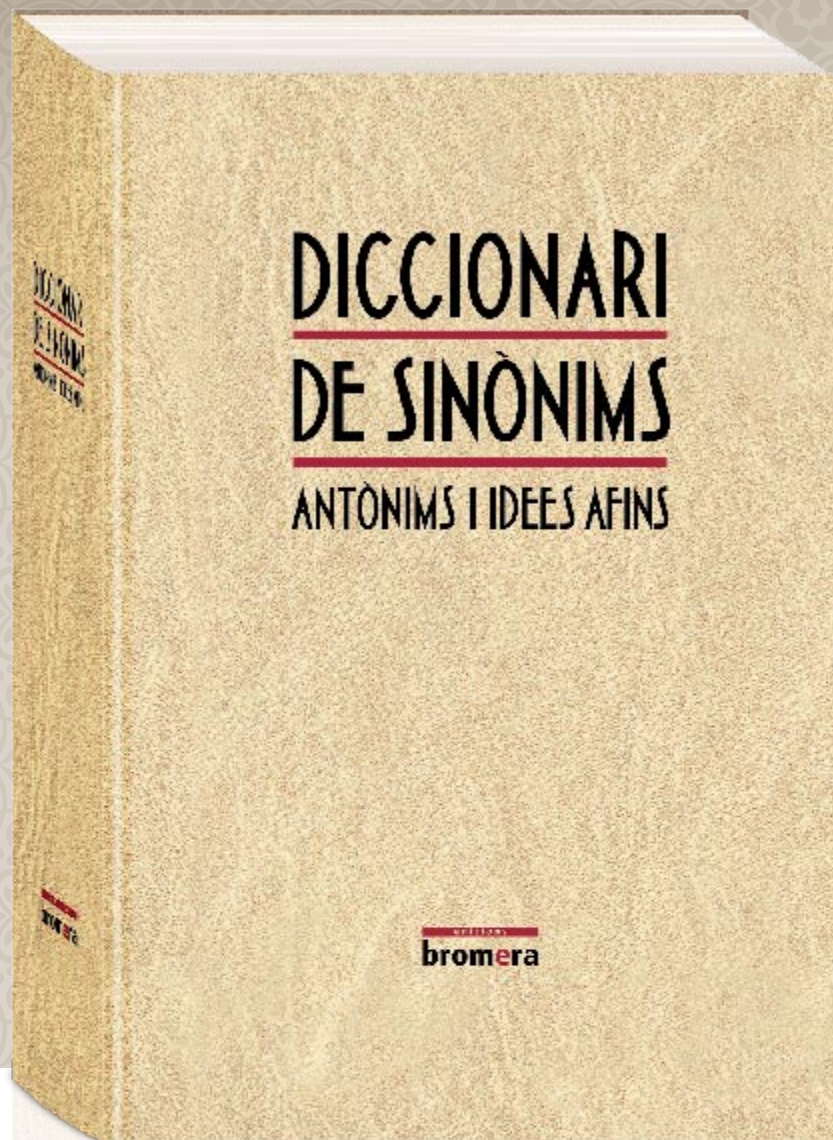
a la babalà
així com així
a la bona de Déu
de pura pensa
de fluxus
amb lleugeresa
↔ *amb els cinc sentits*
fer el boig
fer el pallasso
↔ *anar a l'hora*
boina f.
gorra
boira f.
broma
neula
boirina
boirum (m.)
boirum (m.)
fumassola
escampar la boira
escampar el poll
pegar a fugir
alçar el vol
tocar el dos
agafar el portant
tocar el pirandó
pirar-se-les
picar sola
ensenyar els talons
fotre el camp
↔ *quedar-se a covar la cendra*

boirós -osa adj.
bromós -osa
nebulós -osa
boixet m.
birla (f.)
molts boixets i poques puntes
moltes bufes i pocs trons
bola f.
[per a jugar]
pilota
baló (m.)
botxa [en el joc de botxes]
bolig (m.) [en el joc de botxes]
[pop.] [fet no verdader]
mentida
mentira
guatlla [pop.]
falsedat
garrofa [pop.]
gallofa [pop.]
bòfia [pop.]
↔ *veritat*
anar a la seua bola
anar a la seua
anar al seu aire
tindre-li (a algú) bola
donar la tabarra
donar la llanda
donar la murga
donar quefer
donar més feina que un porc solt

barrella f.
[de les gabies]
barrot (m.)
canya
llistonet (m.)
[planta]
sosa
barrellera
barrera f.
[que impedeix el pas]
tanca
muralla
mur (m.)
barricada
estacada
tancat (m.)
[allò que dificulta]
obstacle (m.)
dificultat

impediment (m.)
destorb (m.)
entrebanc (m.)
trava
escull (m.)
↔ *facilitat*
barret m.
capell
lligadura (f.)
bolet
pamela (f.)
pallola (f.)
panamá
canotier
copalta
capota (f.)
trona (f.)
bonet
tricorn

haver-n'hi per a tirar el barret
al foc
haver-n'hi per a tornar-se
boig
haver-n'hi per a pegar a fugir
haver-n'hi per a arrancar a córrer
llevar-se el barret
fer-li barretada
barret en mà
barretot m.
[bolet]
helvetia (f.)
orella de gat (f.)
orella de moix (f.)
pl. [planta]
capellots (m.)
papellida (sing.)

- Més de 25.000 entrades
- Més de 150.000 sinònims
- Més de 10.000 antònims
- Més de 8.000 locucions
- Amb marques de registre lingüístic
- Amb explicacions aclaridores
- Amb taules d'idees afins
- Amb quadres d'imatges

- ✓ Per a no repertir les mateixes paraules
- ✓ Per a trobar la paraula exacta
- ✓ Per a saber diferenciar els matisos

Novetats
curs
08 | 09